

Tid til haven

Havetips uge 20

Af: Marianne Bachmann Andersen

Billede: Goedet graes.jpg

Gødning til havens planter

Det dejlige solrige forår er skiftet ud med et mere "normalt" dansk forår, hvor vind, byger og enkelte solstrejf præger dagene. Det giver igen mulighed for at gøde planterne, for i mange landsdele er haven ikke blevet vandet i ugevis. Mange har tidligere på sæsonen spredt handelsgødning eller organisk gødning til havens mange planter, men gødningen har haft svært ved at blive opløst i den tørre periode. Hvilke planter skal så gødes?

Græsplænen har altid godt af et strejf af gødning her tidligt på sæsonen. Den tørre periode har hjulpet med til at mosset i plænen er visnet, så der er masser af brug for græstilvækst. Flere steder har vinteren været hård ved plænen, der har lidt af sneskimmel. Helt nysået græs skal også gødes, når det har fået rod.

Roserne er altid sultne og har nu en størrelse, hvor de kan trække gødning op i stor stil. Vinteren har "taget" meget af toppen af roserne, der i mange bede skal starte helt nede fra jorden.

Køkkenhavens afgrøder som løg, spinat og salat skal også gødes, men undlad at gøde kartofler og jordbær – det giver kun flere blade og mindre bær og knolde.

Gød de kraftigtvoksende stauder og hjælp frugtbuskene til at sætte nye bærbærende skud.

Vent med at gøde i surbundsbedet til rododendron er afblomstret.

Ukrudt og andre uønskede planter

Billede: Fingerboel.jpg

Man kan sagtens elske sin have og hade sit ukrudt! Der er der mange, som gennem et helt haveliv trives udmærket med. I planternes verden er der ikke forskel på ukrudt og andre planter. En plante er en plante. Nogle ukrudtsplanter er blevet forædlet til kulturplanter og bliver på den måde til ønsket plantevækst – i modsætning til ukrudtet. Det omvendte kan også ske! Mange stauder er selvsående og enkelte af dem spreder sig så voldsomt, at det går hen og bliver til ukrudt. Natviol, *Hesperis matronalis* og akeleje, *Aquilegia vulgaris*, fingerbøl, *Digitalis* og kongelys, *Verbascum* er blot nogle af de stauder, der pludselig dukker op i store mængder i haven på steder, hvor man slet ikke har tænkt at de skulle stå. Det kan være græseoverskridende bare at hakke dem om med hakkejernet eller luge dem væk, så jeg har en god metode. Alle de skønne akelejer, der er lige ved at blomstre, plukker jeg til buketter og fjerner resten af planten i samme arbejdsgang. Noget til mig og resten til komposten. Hver gang glæder jeg mig over, at jeg gør plads til de planter, som jeg oprindeligt havde valgt til bedet, og på den måde lader jeg mig ikke styre af uønsket plantevækst. Hvert år lover jeg mig selv at fjerne de afblomstrede hoveder, for det er her frøene sidder!

Den lune jord og den dejlige regn kickstartet ukrudtet og sat lugearbejdet øverst på opgavelisten. Mangler du et håndredskab, et nyt skarpt hakkejern eller en kultivator, der ikke vejer 15 kilo, så lad dit havecenter inspirere dig til nye smarte og ergonomisk rigtige redskaber til din have.

Krydderurter til forsommerens grillaftener

Billede: Krydderurter.jpg

De er rigtig nemme og dejlige at have alle krydderurterne. Vi vælter os i alle mulige nye af slagsen. Bananmynte, ananassalvie, lakridstages, ja der er

masser at vælge imellem. Nu kan du ikke bare købe rosmarin – nu er der 4 – 5 forskellige sorter at vælge imellem, eller hvad med salvie? Du kan både vælge den almindelige, den hvidbrogede og den trefarvede. Og det er da perfekt for langt de fleste haveejere at der er så mange forskellige at få, men hvilke 10 skal man vælge for at have et grundsortiment?

Mit bud på de 10 mest uundværlige krydderurter er:

Purløg
Fennikel eller bronzefennikel
Fransk estragon
Grøn mynte
Basilikum
Merian
Bredbladet persille
Rosmarin – den oprette
Salvie – gerne den brogedbladede
Timian

Billede: Vand rigtigt.jpg

Vand rigtigt!

Planter, der har groet samme sted i mange år klarer sagtens en lang tør forårsperiode, men det står anderledes til for de mange nye vækster, som vi alle har plantet ud. Sommerblomsterne har hele tiden bedt om vand, de nyplantede stauder i bedet har også haft svært ved at klare sig uden supplerende vandinger, for ikke at tale om de mange nye hække, der har brugt alle deres opsparede reserver på at danne nye blade, men endnu ikke er begyndt at danne nye rødder som er livsnødvendige for at kunne opretholde livet.

Sjatvanding er pjatvanding. Vand rigeligt én gang og vent 5 – 7 dage inden du vander igen. Hvor meget er rigeligt? Planter du én kvadratmeter til med nye bunddækkeplanter fra små potter, skal du regne med 6 gange 10 l vandkande i knastør jord. Planter du i regnvåd jord, kan du nøjes med det halve. Vand

hver uge i 3 – 5 uger med 30 l pr. kvadratmeter. Vand langsomt, så vandet bliver på dit areal og ikke bare løber hen, hvor terrænet er lavere.

Planter du et træ – prydt træ eller frugttræ med stor rodklump eller potteklump, skal du i forbindelse med plantningen vande før og efter du planter. Grav dit plantehul, fyld det halvt op med vand og lad vandet trække ned. Plant dit træ, der er fuldt vandmættet i potteklumpen, og dæk jorden til. Form en lille voldgrav rundt om træets stamme til at vande i. Fyld så 20 – 30 l vand langsomt – gerne over flere timer ned til rodzonen. Den store mængde vand er også med til at skabe god kontakt mellem den løse jord og de nye rødder.

Har du en nyplantet hæk, så spørg efter en siveslange i dit havecenter – her får du også gode råd omkring selvvanderkasser og metoder at vande ampler og krukke, så du kan forlade matriklen i nogle dage uden at få vandehjælp fra naboen.